

هماهوشمند راد

دبیرکل سازمان زنان

در سال های دولت مصدق

تمام جنبش های اجتماعی ایران، که امروز با اشکال مختلف- از جمله NGO- ها در صحنه سیاسی- اجتماعی کشور حضور دارند، دارای پیشینه و پیشگامانی اند که فراموش کردن نقش تاثیر گذار و ابتکاری آنها برای بنیانگذاری تشکل های گذشته نه شرط انصاف است و نه شرط ضرورت درس آموزی از تجربه گذشتگان. از آن جمله است جنبش ترقیخواهی و برابرجوئی زنان ایران که بیش از ۸ دهه در ایران سابقه فعالیت سازمانی دارد.

"هماهوشمند راد" از جمله پیشگامان جنبش برابری حقوق زنان و مردان در ایران است، که در سال ۱۳۵۴ و در مهاجرتی ناخواسته به درود حیات گفت.

هماهوشمند راد از بنیانگذاران و اعضای هیات تحریریه مجله "بیداری ما" ارگان سازمان زنان ایران بود. در سال ۱۳۰۳ در شیراز متولد شد و در تهران از دانشسرای عالی که از معتبرترین مراکز تحصیلات عالی وقت در ایران بود فارغ التحصیل شد. اندک زمانی پس از پایان تحصیلات، به ریاست کتابخانه دانشسرای عالی ایران منصوب شد و سپس، همزمان با فعالیت در سازمان زنان ایران، از برجسته ترین کادرهای مبارزات صنفی فرهنگیان کشور شد.

بدنبال ترور ناتمام شاه توسط ناصر فخرائی و غیرقانونی اعلام شدن حزب توده ایران، یورش به کلیه سازمان های مترقی آغاز شد و سازمان زنان از آن جمله بود. علیرغم همه این فشارها، هماهوشمند راد، در فاصله سال های ۱۳۲۷-۱۳۳۲ در مرکز رهبری سازمان زنان ایران قرار داشت و تمام استعداد خود را صرف جلب زنان و بازسازی تشکیلاتی این سازمان کرد و سرانجام، در دوران حکومت دکتر مصدق که سازمان زنان ایران رسماً مجوز فعالیت دریافت داشت، دبیرکل این سازمان شد. او در کنار تشکیلات زنان، توانست "کمیته دفاع از کودکان ایران" را پایه ریزی کند.

پس از کودتای ۲۸ مرداد و یورش گام به گام به کلیه سازمان های غیر دولتی، نوبت به سازمان زنان و کمیته دفاع از کودکان ایران و شکار رهبران و کادرهای این سازمان ها رسید. هماهوشمند راد تا مدت ها پس از کودتای ۲۸ مرداد نیز در ایران ماند و کار در شرایط مخفی را با هسته هایی از کادرهای باقی مانده از سازمان زنان ادامه داد. سال های سخت بیکاری، بی پولی و خانه بدوشی او تا دستگیری خسرو روزبه ادامه یافت و از آن پس ناچار به جلالی وطن شد. در شهر لایپزیک آلمان دمکراتیک وقت مستقر شد و پس از اندک زمانی فعالیت در سازمان های جهانی زنان را آغاز کرد. تشکیل کمیته تدارک "کنگره جهانی سال زن" و انتشار نشریه "واقعیت زندگی زنان ایران" آخرین یادگارهای اوست.

با کمال تأسف، در نخستین سال های این مهاجرت ناخواسته سرطان به جانش چنان چنگ انداخت که فرصتی برای درمان آن باقی نماند و او را از پای در آورد.

راه توده ۱۷۰ ۱۰,۰۳,۲۰۰۸